

**Sprawozdanie z oceny prac dyplomowych
obronionych w roku akademickim 2020/21
w Kolegium Nauk Humanistycznych**

Zgodnie z Uchwałą nr 43/11/2021 Komisji ds. Kształcenia z dnia 18 listopada 2021 w sprawie ustalenia procedury oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac na Uniwersytecie Rzeszowskim Rada Dydaktyczna Kolegium Nauk Humanistycznych na posiedzeniu 14 stycznia 2021 roku powoła Zespoły ds. Oceny Jakościowej Prac Dyplomowych – z każdego instytutu po jednym. Zespoły te – w niektórych przypadkach w odświeżonych składach (powołanych przez RD KNH 13 stycznia 2022 roku) pracują także w bieżącym roku akademickim. Do końca lutego przeprowadziły one wrywkową ocenę prac dyplomowych obronionych w roku akademickim 2020/21 oraz ocenę recenzji tych prac.

Liczba prac podlegających ocenie – zgodnie z wyżej wspomnianą uchwałą – powinna wynosić min. 5% obronionych na danym kierunku w danym roku akademickim prac, a w przypadku, gdy liczba absolwentów jest mniejsza niż 40 – 10%. Liczbę tę w KNH ustalono nie tylko na podstawie liczby absolwentów. Wzięto też pod uwagę liczbę promotorów prac na poszczególnych kierunkach. Losowania prac dokonało kolegium dziekańskie w obecności kierowników kierunków (nie wszyscy kierownicy wzięli udział w losowaniu).

W roku 2021/22 ocenie poddano następującą liczbę prac:

Lp.	kierunek/forma/poziom	liczba absolwentów	liczba prac
Instytut Archeologii – 2 prace (10 absolwentów)			
1	archeologia/S/ I stopień	4	1
2	archeologia/S/ II stopień	brak absolw.	-
3	muzeologia/S/ I stopień	brak absolw.	-
4	muzeologia/S/ II stopień	6	1
Instytut Filozofii – 3 prace (10 absolwentów)			
5	filozofia/S/ I stopień	2	1
6	filozofia/S/ II stopień	4	1
7	komunikacja międzykulturowa/S/ I stopień	4	1
Instytut Historii – 9 prac (67 absolwentów)			
8	historia/S/ I stopień	20	2
9	historia/S/ II stopień	7	1
10	kulturoznawstwo/S/ I stopień	12	2
11	kulturoznawstwo/S/ II stopień	6	1
12	turystyka historyczna i kulturowa/S/ I stopień	13	2
13	turystyka historyczna i kulturowa/S/ II stopień	9	1
Instytut Muzyki – 8 prac (53 absolwentów)			
14	edukacja artystyczna w zakresie sztuki muz./S/ I stopień	17	2
15	edukacja artystyczna w zakresie sztuki muz./S/ II stopień	15	2
16	jazz i muzyka rozrywkowa/S/ I stopień	12	2
17	jazz i muzyka rozrywkowa/S/ II stopień	4	1
18	instrumentalistyka/S/ I stopień	5	1
Instytut Neofilologii – 32 prace (355 absolwentów)			

19	filologia angielska/S/I stopień	58	4
20	filologia angielska/S/II stopień	72	4
21	filologia angielska/N/I stopień	20	2
22	filologia angielska/N/II stopień	48	4
23	filologia germańska/S/I stopień	45	4
24	filologia germańska/S/II stopień	33	4
25	filologia rosyjska/S/I stopień	33	4
26	filologia rosyjska/S/II stopień	11	2
27	lingwistyka stosowana/S/I stopień	35	4
Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa – 15 prac (133 absolwentów)			
28	filologia polska/S/I stopień	28	3
29	filologia polska/S/II stopień	24	3
30	dziennikarstwo i komunikacja społeczna/S/ I stopień	44	4
31	dziennikarstwo i komunikacja społeczna/S/ I stopień	31	4
32	polonistyka stosowana/S/I stopień	6	1
Instytut Sztuk Pięknych – 6 prac (53 absolwentów)			
33	sztuki wizualne/S/ I stopień	18	2
34	sztuki wizualne/S/ II stopień	9	1
35	grafika/S/ jednolite mgr	26	3

Komisja dla każdej ocenianej pracy wypełniała arkusz oceny jakości pracy dyplomowej. Ocenie podlegały:

1. zgodność tematu pracy z efektami uczenia się dla kierunku;
2. zgodność treści pracy z jej tematem;
3. struktura pracy;
4. poprawność stosowanych metod, narzędzi i technik badawczych;
5. poprawność terminologiczna oraz językowo-stylistyczna;
6. dobór i liczba wykorzystanej w pracy literatury;
7. zasadność oceny przyznanej przez promotora pracy (adekwatność do prezentowanego poziomu pracy i zgodność z argumentacją dla przyznanej oceny);
8. zasadność oceny przyznanej przez recenzenta pracy (adekwatność do prezentowanego poziomu pracy, wnikliwość i zgodność z argumentacją dla przyznanej oceny).

Następnie każda komisja sporządzała zbiorcze zestawienie z oceny jakości, w którym zawarte były wnioski z oceny i propozycje dotyczące poprawy jakości prac dyplomowych. Wszystkie sprawozdania wpłynęły do dziekanatu KNH w wyznaczonym terminie (do marca).

Szczegółowe wnioski z oceny prac na poszczególnych kierunkach studiów

1. Instytut Archeologii

- a) Archeologia – komisja podkreśliła, że we wszystkich przypadkach zarówno promotor, jak i recenzent byli najbardziej kompetentnymi osobami do prowadzenia i oceny prac; wszystkie prace mieszczą się w profilach badawczych promotorów; podkreślono, że studenci mają swobodę w zakresie wyboru promotorów, co jest gwarancją właściwej opieki naukowej. Oceniana praca spełniała wszelkie wymogi stawiane pracom dyplomowym w stopniu więcej niż dobrym, obie recenzje były rzetelne i obiektywne.
- b) Muzeologia – również na tym kierunku komisja nie miała zastrzeżeń ani do kompetencji promotorów, ani do jakości prac. Sprawdzona praca oceniona została bardzo wysoko we wszystkich kryteriach, podobnie zostały ocenione recenzje.

2. Instytut Filozofii

- a) Filozofia – w większości wnioski z oceny były pozytywne, drobne zastrzeżenia pojawiły się w przypadku jednej pracy i dotyczyły tematu (jest zbyt ogólnikowy w stosunku do treści) oraz bibliografii (drobne uchybienia); komisja stwierdziła potrzebę baczniejszego przyglądania się adekwatności treści pracy z tytułem. Nie zgłoszono zastrzeżeń do recenzji prac.
- b) Komunikacja międzykulturowa – wnioski z oceny prac były pozytywne; komisja nie zgłosiła żadnych uwag krytycznych; recenzje zarówno promotora, jak i recenzenta – bez zastrzeżeń (adekwatne do zawartości pracy; oceny logicznie wynikające ze sformułowanych w części opisowej uwag i spostrzeżeń).

3. Instytut Historii

- a) Historia – prace realizują przewidziane dla kierunku efekty uczenia się; tylko w przypadku jednej z prac stwierdzono nieadekwatność ocen wystawionych zarówno przez promotora, jak i recenzenta do treści pracy. Poziom prac był zróżnicowany; zwłaszcza w odniesieniu do jednej z prac komisja miała sporo uwag krytycznych dotyczących zbyt nieprecyzyjnie sformułowanego tematu, błędów w zakresie struktury pracy, zbyt skromnej bibliografii, zastosowanych metod opisu, poprawności językowej. Komisja zasugerowała, by ograniczyć wydawanie zgody na prowadzenie seminariów magisterskich dla doktorów w sytuacji, kiedy w instytucie jest wystarczająca liczba osób ze stopniem co najmniej dra habilitowanego. Takie zgody powinny być zupełnie wyjątkowe.
- b) Kulturoznawstwo – wszystkie prace realizują zakładane efekty uczenia się; w pracach zdarzają się pewne niedoskonałości wynikające ze zróżnicowanego poziomu ocenianych rozpraw. Dotyczą one zarówno strony językowej, jak i poprawności metodologicznej oraz doboru i stopnia wykorzystania literatury. W przypadku jednej z ocen zgłoszono, że jest ona nieco zawyżona. Komisja nie zgłosiła sugestii dotyczących poprawy jakości prac.

- c) Turystyka historyczna i kulturowa – do ocenianych prac nie zgłoszono większych zastrzeżeń; tylko jedna prezentowała nieco niższy poziom (oceny w poszczególnych kryteriach były obniżone ze względu na uwagi do struktury pracy, oparcie dłuższych rozważań na jednej czy dwóch publikacjach, istnienie fragmentów mało naukowych, a bardziej „turystycznych” – jak w przewodnikach, błędy językowe); uwagi dotyczą także adekwatności ocen tej pracy do uwag wyrażonych w części opisowej recenzji (oceny wydają się być nieco zawyżone).

4. Instytut Muzyki

- a) Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej – wszystkie oceniane prace wykazywały zgodność z kierunkowymi efektami uczenia się oraz zgodność treści pracy z jej tematem w stopniu co najmniej dobrym; komisja nie zgłosiła uwag krytycznych ani do struktury ocenianych prac, ani do doboru i stopnia wykorzystania literatury przedmiotu; bardzo drobne zastrzeżenia pojawiły się w odniesieniu do poprawności stosowanych metod i technik badawczych. Zdaniem komisji większość ocen przyznanych przez promotorów i recenzentów jest adekwatna do poziomu prac; komisja sformułowała wniosek, że wskazane byłoby zwrócenie jeszcze większej uwagi na zgodność tematu pracy z kierunkowymi efektami uczenia i z zawartością pracy, a także na poprawność stosowanych metod, narzędzi i technik badawczych.
- b) Jazz i muzyka rozrywkowa – komisja stwierdziła, że oceniane prace w różnym stopniu spełniają wymóg zgodności tematu z kierunkowymi efektami uczenia się i zaleciła baczniejsze zwracanie uwagi na tę kwestię; pochwaliła natomiast zgodność treści ocenianych prac z tematami, strukturę prac, poprawność metodologiczną i terminologiczną, dobór literatury przedmiotu; w większości przypadków stwierdzono adekwatność ocen promotora i recenzenta zarówno do poziomu ocenianych prac, jak i do uwag sformułowanych w częściach opisowych recenzji.
- c) Instrumentalistyka – komisja stwierdziła pełną zgodność treści prac z kierunkowymi efektami uczenia się; drobne zastrzeżenia dotyczyły korelacji tematu pracy z zawartością, strukturą pracy oraz poprawności metodologicznej. W pracach pisanych przez obcokrajowców zauważono problemy językowe i terminologiczne oraz ubogość przytaczanej literatury. Oceny promotorów i recenzentów uznano za adekwatne do poziomu prac.

5. Instytut Neofilologii

- a) Filologia angielska – komisja oceniła 14 prac; stwierdziła, że wszystkie prezentują wysoki poziom merytoryczny. Bardzo wysoko została oceniona zgodność tematu prac z kierunkowymi efektami uczenia się (we wszystkich przypadkach na ocenę bardzo dobrą); zgodność pracy z tematem wzbudziła zastrzeżenia w dwóch przypadkach; sporo uwag krytycznych dotyczyło struktury pracy – tylko w trzech przypadkach była ona bardzo dobra; pozostałe prace miały nieproporcjonalne części opisową i badawczą, niektóre treści potraktowane marginalnie, braki w zakresie analizy; w kilku pracach wątpliwości dotyczyły poprawności stosowanych metod i narzędzi badawczych; na ogół dobrze oceniano poprawność terminologiczną, językowo-stylistyczną, a także dobór i wykorzystanie literatury

przedmiotu (choć zdarzały się prace, przy których i do tych punktów były zastrzeżenia). Oceny promotorów i recenzentów były na ogół adekwatne do poziomu prac i do uwag formułowanych w części opisowej, choć zdarzały się przypadki nieznacznego zawyżenia ocen. Tylko w jednym przypadku komisja stwierdziła znaczącą niezgodność ocen z uwagami wyrażonymi w recenzjach. Komisja w uwagach ogólnych zwróciła uwagę na dysproporcje w objętości prac, pobieżne analizy (w jednej pracy), brak hipotez i wniosków (również w jednej pracy). Oceniający podkreślili trudności w sformułowaniu jednoznacznych wniosków, gdyż w poszczególnych pracach pojawiają się bardzo różne usterki; akcentowano, że ważne jest, by promotor zwracał uwagę na precyzję formułowanych tematów, kolejność prezentowanych tez oraz ściślejsze powiązanie części teoretycznej z analityczną. Komisja zasugerowała, że kwestiom metodologicznym powinno się poświęcić więcej uwagi w czasie seminariów, gdyż są one najtrudniejsze i sprawiają studentom wiele problemów. W zakresie oceny bibliografii komisja stwierdziła, że należy zachęcać studentów, by sięgali do wielu źródeł, nie tylko internetowych. Warto byłoby ponadto opracować wzory zapisów bibliograficznych źródeł internetowych (studenci powinni podawać nie tylko link, ale także autora i tytuł pracy). Komisja podkreśliła, że mimo braku większych zastrzeżeń do ocen promotorskich i recenzentkich, warto dążyć do większej precyzji zarówno w sporządzaniu recenzji, jak i w dokonywaniu ocen.

- b) Filologia germańska – komisja oceniła 8 prac; we wszystkich wskazano zgodność z kierunkowymi efektami uczenia się, korelację pomiędzy tematyką pracy i tytułem. Do atutów zaliczono przejrzystą strukturę, poprawność językowo-stylistyczną i terminologiczną; wyżej oceniono prace empiryczne niż prace przeglądowe. Komisja sformułowała też postulaty, aby unikać recenzji koleżeńskich, ponadto zasugerowała, by przestrzegać podziału na dyscypliny naukowe, tzn. prace językowe powinni oceniać językoznawcy, a nie literaturoznawcy i odwrotnie. Zasugerowano ponadto, by w recenzjach wskazywać bardziej konkretnie atuty i niedociągnięcia prac dyplomowych.
- c) Filologia rosyjska – komisja bardzo szeroko uzasadniła swoje stanowisko; podkreśliła, że tematyka wszystkich prac jest zgodna z kierunkowymi efektami uczenia się, choć jeden z tematów jest zbyt szeroko sformułowany. Wszystkie oceniane prace mają odpowiednią budowę, jednak komisja stwierdziła, że wszystkie mają raczej charakter przeglądowy niż empiryczny. Podkreślono, że pod względem formalnym prace nie budzą zastrzeżeń, są oparte na obszernej bazie materiałowej. Sformułowano wiele wskazówek: postulowano, by prace licencjackie wypromowane przez pracowników ze stopniem doktora recenzował samodzielny pracownik. Sugerowano, by promotorzy wybierali tematy zgodne z ich dyscypliną, a nie ogólne, kulturowe. Postulowano, by recenzje zawierały więcej uwag szczegółowych, by były bardziej merytoryczne. Zalecano unikanie recenzji koleżeńskich.
- d) Lingwistyka stosowana – komisja podkreśliła wysoki poziom merytoryczny prac i to, że promotorzy motywują studentów do samodzielnej pracy; nie wskazano żadnych uchybień w samych pracach. Komisja postuluje, by w recenzjach, zwłaszcza tych z niższą oceną, znalazło się wyczerpujące wyliczenie braków bądź niedociągnięć w pracy, a także wskazanie jej atutów.

6. Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa

- a) Filologia polska – komisja zwróciła uwagę, że wszystkie prace spełniają wymogi formalne, wszystkie są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, we wszystkich stwierdzono korelację pomiędzy tematami prac a ich zawartością (treścią); wysoko oceniono także warsztat metodologiczny; zwrócono uwagę na pewne niedostatki bibliograficzne, ale zespół akcentował, że studenci pisali swoje prace w bardzo trudnym czasie narodowej kwarantanny i braku dostępu do bibliotek. Komisja podkreśliła adekwatność ocen promotorów i recenzentów do poziomu prac.
- b) Dziennikarstwo i komunikacja społeczna – komisja podkreśliła zgodność prac z efektami uczenia się. Wśród pozytywnych aspektów wymieniano m.in. ścisłe skorelowanie tematów prac z ich zawartością, prawidłową strukturę ocenianych rozpraw, poprawność terminologiczną i językowo-stylistyczną, bogactwo wykorzystanej literatury przedmiotu, korelację tematów prac z obszarami badań poszczególnych pracowników, adekwatność ocen promotorskich i recenzenckich do poziomu prac, solidność sporządzania recenzji.
- e) IPiD/ polonistyka stosowana – brak absolwentów

7. Instytut Sztuk Pięknych

- a) Sztuki wizualne – komisja stwierdziła zgodność tematów prac z kierunkowymi efektami uczenia się; wysoko oceniono poziom merytoryczny ocen promotorskich i recenzenckich.
- f) Grafika – komisja stwierdziła zgodność tematów prac z kierunkowymi efektami uczenia się; wysoko oceniono poziom merytoryczny ocen promotorskich i recenzenckich; komisja uznała, że prace są poprawne pod względem merytorycznym, metodologicznym i językowo-stylistycznym, są oparte na bogatej literaturze przedmiotu i prezentują wysoki poziom

Ogólne wnioski

1. Wysoki poziom merytoryczny prac.
2. Oceny promotorów i recenzentów adekwatne do poziomu prac dyplomowych.
3. Tematyka prac zgodna z kierunkowymi efektami uczenia się.
4. Tematy prac są ściśle skorelowane z zawartością prac.
5. Cenniejsze są prace empiryczne, w których uwidacznia się większa samodzielność studentów, niż prace przeglądowe, teoretyczne.
6. Pojawiają się zastrzeżenia do poziomu językowo-stylistycznego prac.
7. W niektórych przypadkach zastrzeżenia dotyczą bibliografii.

Zalecenia dotyczące poprawy jakości

1. Niektóre komisje nie zgłosiły żadnych wniosków poza ogólnym wskazaniem utrzymania wysokiego poziomu prac i ocen recenzenckich (IA, IF).

2. W instytucie Historii komisja zasugerowała, by ograniczyć wydawanie zgody na prowadzenie seminariów magisterskich dla doktorów w sytuacji, kiedy w instytucie jest wystarczająca liczba osób ze stopniem co najmniej dra habilitowanego. Takie zgody powinny być zupełnie wyjątkowe we wszystkich instytutach
3. W Instytucie Muzyki komisja sformułowała wniosek, że wskazane byłoby zwrócenie jeszcze większej uwagi na zgodność tematu pracy z kierunkowymi efektami uczenia i z zawartością pracy, a także na poprawność stosowanych metod, narzędzi i technik badawczych
4. Drobne zastrzeżenia dotyczyły poprawności stylistycznej i terminologicznej prac – należałoby przykładać większą wagę do korekty językowo-stylistycznej i edycyjnej.
5. Dobór i stopnia wykorzystania literatury – komisja stwierdziła, że na te elementy należy w przyszłości zwrócić baczniejszą uwagę. Bibliografia na ogół oceniana dobrze, ale zdarzały się prace oparte na kilkunastu pozycjach (13-14), zdarzały się takie, które w bibliografii zawierały teksty, do których nie odwoływano się w tekście i odwrotnie – w tekście były pozycje niewymieniane w bibliografii – należałoby skrupulatniej sprawdzać bibliografię prac.
6. Komisja sformułowała też postulaty, aby unikać recenzji koleżeńskich, ponadto zasugerowała, by przestrzegać podziału na dyscypliny naukowe, tzn. prace językowe powinni oceniać językoznawcy, a nie literaturoznawcy i odwrotnie.
7. Zasugerowano ponadto, by w recenzjach wskazywać bardziej konkretnie atuty i niedociągnięcia w pracach i by unikać recenzji ogólnikowych.
8. Należy zwracać baczniejszą uwagę na korelację między tematyką prac a zainteresowaniami naukowymi promotorów, np. literaturoznawca nie powinien prowadzić prac kulturoznawczych, a co najwyżej – interdyscyplinarne.

Uwagi PKA

1. Prace muszą się mieścić w profilu promotora, ale ten profil musi być zgodny z kierunkowymi efektami uczenia się; prac nie należy powierzać promotorom niebędącym specjalistami w zakresie efektów kierunkowych.